

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w L.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje adwokatowi P. J. od Skarbu
Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) kwotę 120
(sto dwadzieścia) zł podwyższoną o stawkę podatku
od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc
prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący powołał we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wskazując, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które ujął w formie następujących pytań:

1. Czy obowiązywanie odpowiednich zarządzeń Dyrektora Aresztu Śledczego dotyczących umieszczania osadzonych w celach niespełniających wymogów ustawy, w czasie odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności i powiadomienie o tychże sędziego penitencjarnego stosownie do (obowiązującego w czasie odbywania kary) art. 248 § 1 k.k.w. uchyla domniemanie bezprawności umieszczenia osadzonego w celi o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3 m² i przenosi na powoda ciężar dowodu dla wykazania bezprawności działania organów penitencjarnych?

2. Czy długotrwałe (kilkunastomiesięczne) umieszczenie osadzonego w celi o powierzchni przypadającej na jedną osobę mniejszej niż dopuszczalna prawem (3 m²) - bez wykazania okoliczności uzasadniających wyłączenie bezprawności tj., że ograniczenie powierzchni celi mieszkalnej nastąpiło z konkretnej przyczyny o charakterze nadzwyczajnym i na krótki czas, czyli udowodnienie zaistnienia sytuacji tymczasowej o wyjątkowym charakterze przesądza samo przez się o uznaniu takiego działania za niehumanitarne i jako takie godzące w dobro osobiste osadzonego jakim jest jego godność?

3. Czy zasądzenie zadośćuczynienia od Skarbu Państwa za krzywdę wywołaną umieszczeniem osoby odbywającej karę pozbawienia wolności przez organy penitencjarne w celi niespełniającej wymogów dot. powierzchni przypadającej na osobę, winno być poprzedzone zbadaniem przez sąd „nasilenia złej woli naruszciciela” i „celowości zastosowania tego środka”?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego i uzasadnienia zawierającego argumenty jurydyczne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05). Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Potrzebę zmiany poglądu powinien wykazać skarżący, co nie nastąpiło.

Sformułowanych przez skarżącego wątpliwości nie można uznać za zagadnienia "nowe", względnie "precedensowe". Zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa z tytułu naruszenia dóbr osobistych w związku z warunkami odbywania kary pozbawienia wolności stanowiły przedmiot rozważań w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11 (OSNC 2012, Nr 5, poz. 15).

Należy przy tym zauważyć, że skarga kasacyjna została oparta wyłącznie na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), co oznacza, że Sąd Najwyższy jest związany ustalonym w sprawie stanem faktycznym (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.c.). Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uprawniał do wnioskowania, że warunki osadzenia powoda w Areszcie Śledczym nie były uciążliwe w stopniu uzasadniającym przyjęcie naruszenia jego dóbr osobistych, mającym skutkować odpowiedzialnością Skarbu Państwa na podstawie

art. 24 i 448 k.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2010 r., IV CSK 449/10, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2018 r., II CSK 305/18 nie publ.).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tj.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) oraz § 3, § 14 pkt 26 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj.: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).